

Quico el Cèlio, el Noi i el Mut de Ferreries, amb Pep Gimeno “Botifarra” i la seva rondalla, han gravat *La Barraca*, un viatge musical de l'Ebre a la Vall d'Albaida. Artur Gaya (Quico) i Quique Pedret (el Noi) ens fan de guies. El presentaran en directe a l'octubre a Xàtiva i Tortosa; al novembre, a Manresa, i, al febrer, a Barcelona.

“Hem triat músiques i tradicions que ens uneixen”

Per què *La Barraca*?

ARTUR GAYA: Perquè està gravat en una barraca del delta de l'Ebre i això era un valor afegit. Les circumstàncies ens van portar a gravar el disc de Quicos i “Botifarra” en una barraca, que era justament un espai comú a la nostra zona i a zones de València, com l'Horta i l'Albufera. Això tenia prou força i entitat per ser el títol.

—**D'on surt la idea de gravar junts?**

ARTUR GAYA: Fa sis anys ens vam conèixer a Avia i després ens hem anat trobant; han anat sortint complicitats i interessos compartits. L'agost passat ens vam decidir a fer un treball conjunt per donar a conèixer una sèrie de coses que hi ha en comú entre una part de Catalunya i una part del País Valencià. Els temps que ara corren, amb les guerres dels repetidors, ens van animar més encara a contribuir a tot el contrari de la desunió.

QUIQUE PEDRET: La gent de les Terres de l'Ebre tenim molt clar que som el mateix Tortosa que Morella o Vinaròs o Vall-de-roures. Però destacar que això també passa al centre del País Valencià, a 350 quilòmetres de les Terres de l'Ebre, era un altre motiu per fer el disc. No és sols una qüestió de proximitat física, sinó també de proximitat cultural real.

—**La cultura catalana va baixar a València amb Jaume I i la barraca va pujar de l'Albufera al Delta. Quin camí va fer la jota?**

A. GAYA: La jota és una cosa molt viva i sempre està en constant evolució.

N'hi ha moltes i diverses teories. La que nosaltres defensem al disc és la de la llegenda: la va inventar un àrab de València que es deia Aben Jot i d'aquí ve el nom de jota. Va pujar des de València, va arribar a Catalunya i després riu amunt cap a l'Aragó. El fet és que és una música comuna a la Catalunya Nova i al País Valencià. També a les Illes Balears...

Q. PEDRET: Una jota en tonalitat menor sona àrab. Si a la jota se li pogués traure l'ADN per conèixer-ne l'origen, quedaria clar que ve dels àrabs.

A. GAYA: Hi ha dues teories. Una és que la jota, el fandango i tot això que tenim en comú a la música popular és una música mediterrània que arriba a casa nostra a través dels àrabs. L'altra teoria és que ja existia aquí i va ser gràcies a la cultura àrab que ho vam poder conservar i no ho vam perdre per influència del nord, com va passar en altres cultures. Se suposa que existia a molts altres llocs de la Mediterrània, però que ho van perdre amb les invasions bàrbares. Les dues teories coincideixen en el mapa geogràfic de País Valencià, Illes Balears, Terres de l'Ebre i Priorat, les zones dels Països Catalans que van tenir més temps influència àrab.

—**Com heu treballat amb Pep “Botifarra” el disseny del disc?**

Q. PEDRET: Tot va començar fa un any quan gravàvem conjuntament cançons del músic i musicòleg de Deltebre Josep Bò. Arran d'això, Salvador, el propietari de les barraques de Deltebre, ens animà a anar-hi a gravar. En un sopar després

d'aquestes gravacions vam començar a cantar coses diferents i després va ser fàcil trobar-nos i dir-nos quines cançons ens agradaven als uns dels altres. Ho vam posar en comú, vam decidir fer-ne cinc d'ells i cinc de nostres, més dues de referència, com són “L'u d'Aielo”, del seu repertori, i el nostre “Fandango dels adéus” amb la peculiaritat que nosaltres arranjaríem les seues i ells les nostres. Després de posar en comú aquell primer treball ja agafen consistència els deu temes principals. Ells agafen les nostres amb la seua manera més tradicional d'entendre la música —amb bandúrries, llaüts, etcètera— i nosaltres les seues, amb la nostra manera, més oberta: a unes els vam donar un arranjament més modern, a d'altres més jazzístic i a d'altres més tradicional.

A. GAYA: Els uns i els altres ens hem enriquit. Ho hem parlat amb ells diverses vegades i hi estem d'acord. Hi ha un ensamblatge de dues maneres diferents de tractar la música tradicional: ells, més pura; nosaltres, més evolucionada. Pep Gimeno diu que ha estat un empelt que ha funcionat molt bé. Aquest disc, a més de ser un disc entre Quicos i “Botifarra” és el nou disc de Quicos i el nou disc de “Botifarra”. Crec que tots hem après i pensem que hem donat un pas endavant musicalment.

A banda de “L'u d'Aielo” i el “Fandango dels adéus” són tot temes nous i vam creuar els arranjaments. Hi ha jotes, boleros, fandangos, havaneres, cants de treball, marineries. A banda d'aquestes cançons, la resta són cants de batre.

—**Parlem de les cançons inèdites: “Havanera de canyes i fang” seria un agermanament Delta-Albufera.**

—**Sí.** És l'única que, a més d'inèdita, és de composició especial per al disc. És una havanera on expliquem per què. “De tant anar amunt i avall vam caure a la ribera”. La ribera és com dèiem, i diem, al Delta...

La rondalla de Pep Gimeno "Botifarra" i els components de Quico el Còllo, el Noi i el Mut de Ferreries davant la barraca del Salvador on es va gravar el disc.

DUSCHMEI

Q. PEDRET: La gent d'aquí pregunta: "On vas, a la garriga o a la ribera?"

A. GAYA: A l'havanera expliquem el perquè de la trobada. "Si natros o vosatros, com ho digues tant se val, aquí una ribera, allà un tarongerall". Volfem que, del disc, nasqués una cançó així. I ha estat una havanera perquè d'havaneres també en tenim a tot arreu.

—Les lletres són de l'Artur i l'última, de vosaltres dos i del Pep.

A. GAYA: Són "Les jotes de la barraca", que van anar sortint allà mateixa a la gravació.

Q. PEDRET: Les jotes, a les terres de Pep Gimeno, estan molt vives i ell va a molts llocs a cantar albaes, amb el versador al darrere—això és diferent que aquí—, mentre que a les Terres de l'Ebre fa poc encara hi havia el Canaler i l'any passat va morir l'últim cantador pagès, el Teixidor, que també improvisava. Quan hi havia més d'un cantador feien un "picadillo", es deien coses un a l'altre—"tu cantes bé, jo canto millor"—i anaven improvisant versos. Això és una mica "Les jotes de la barraca".

A. GAYA: Per les lletres hem anat mirant coses tradicionals i adaptant la

lletra. "De l'Ebre a l'Albaida" és "L'u de Moixent". Si hi ha una lletra que diu "Jo he estat en Benicadell, he vist la mar en Gandia, les monges de Benigànim i els frares de l'Olleria", amb tot de llocs de la Vall d'Albaida, nosaltres hem fet, amb la mateixa música "De la roca Folletera a la Punta del Fangar, des del Coll de Balaguer a les Cases d'Alcanar, mira si pots caminar": la mateixa estructura lletrística adaptada a un lloc i l'altre. Respectant l'estil tradicional hem anat treballant lletres. Hi ha també les de Sant Vicent Ferrer...

Q. PEDRET: Hem anat triant músiques i tradicions que ens uneixen. Nosaltres coneixem, evidentment, que al País Valencià es cantava el Romanç de Sant Vicent Ferrer, però Gimeno, quan va sentir la primera vegada que cantàvem el romanç, es va sorprendre. "Sí, Botifarra, Sant Vicent també va predicar aquí i tenim el seu gaiato guardat a la catedral de Tortosa". A la lletra hi ha petites diferències, i en la manera de cantar una mica, però l'estructura és la mateixa.

—Al "Fandango de l'emigrant" també li canviem un pèl la lletra.

A. GAYA: Sí, quan entra "Botifarra" canta els pobles moriscos de la Costera.

Q. PEDRET: I és una versió musical més afandangada. És una versió que van fer ells al seu estil.

—Fareu directes conjunts?

A. GAYA: Sí, esperem que ara a l'estiu els seguidors s'apreguen el disc, però a partir de l'octubre farem les presentacions de les dues bandes juntes. Serà el 20 d'octubre al Teatre Municipal de Xàtiva i el 28 i 29 d'octubre al Teatre Auditori Felip Pedrell de Tortosa. Això seran dues preestrenes als territoris de cadascú i la presentació oficial serà a la Fira Mediterrània de Manresa, al Teatre Kursaal, el 5 de novembre. L'altre gran concert, la presentació a Barcelona, serà al Palau de la Música el dilluns 2 de febrer. Esperem que surtin més concerts perquè les dues bandes tenim moltes ganes de defensar aquest disc. Val a dir que és un projecte molt col·lectiu de tots els músics—de tota la rondalla del Pep Gimeno, d'ell mateix, de nosaltres—i tenim moltes ganes de fer directes.

Alex Milian